

Boerderijnummer	5.1.010
Erfnaam	erve Witten-Hoogeveen
Oudste vermelding	ca 1720
Huidig adres	Borkeldweg 17

Historie boerderij

De boerderij 'n Witten, die vroeger ook wel Hoogeveen genoemd werd en tegenwoordig bekend is als de informatieboerderij van Staatsbosbeheer, is waarschijnlijk gesticht omstreeks 1720 door Hendrik Witten afkomstig van het erve Brant in de Holter Dijkerhoek. Bij de volkstelling van 1748 waren de bewoners Jan Witten en zijn vrouw Janna Bouwhuys. De boerderij werd toen omschreven als "*het nieuw getimmer van Jan aan het Grootte Venne*". De kwaliteit van de ontgonnen grond werd vermeld als "*slegt en niet veel goets*".

In 1757 geeft Hendrik Jan Jalink aan bij gerichtelijke executie te hebben gekocht het huis van Jan aan 't Groot Veene te Elsen voor f 15,-.

In 1789 verkoopt Jan Witten op de Borkel voor f 150,- aan Harmen Assink en huisvrouw 2 dagwerken hooyland aan Teemker Kampjen tusschen die van Wassink en Mensink gelegen.

In 1792 wordt er een maagscheiding opgemaakt na het overlijden van Jenneken Jansen Witten; weduwnaar Gerrit Willemsen op Witten met zijn 10 kinderen zal hertrouwen met Janna Endeman. Zij krijgen ieder een bedrag van f 3,-

Boerderij 'n Witten vòòr 1931

Dat het hier ging om een heel klein en armoedig boerderijtje bleek wel bij een maagscheiding in 1806 toen de waarde van het huisje, de inboedel en de veestapel geschat werd op 105 gulden. In 1811 bestond de veestapel uit 8 ooien, 6 lammeren en 2 koeien.

Toen Frederik Welmer omstreeks 1854 de eigenaar werd hoorde er 2,4 ha grond bij deze boerderij. Maar bij de toen volgende markeverdeling werd er 9,3 ha (ook heide en veengrond) aan toegevoegd, zodat de totale oppervlakte boven de 11 ha kwam. Toen in 1963 Berend Jan Vukkink het eigendom verkreeg was de oppervlakte ruim 10 ha.

Gedurende de 19^e en het begin van de 20^e eeuw waren de hoofdbewoners van 'n Witten landbouwer. Vanaf 1923 hadden de bewoners een nevenberoep als spoorwegaarbeider en molenaarsknecht. In 1931 werd een nieuwe boerderij gebouwd en de oude boerderij deed vanaf die tijd dienst als landbouwschuur. In 1964 werd al 4,5 ha verkocht aan Staatsbosbeheer en in het jaar 1970 ook de rest van de grond en de boerderij zelf. Staatsbosbeheer sloopte de in 1931 gebouwde boerderij en verbouwden het oude huis tot informatie- en museumboerderij. Ook de stenenverzameling van steenslijperij Overmeen (5.1.185) is hier nu ondergebracht.

Bewoners:

► Als eerste bewoner is bekend de van het erve Brant in de Holter Dijkerhoek afkomstige Hendrick Janssen den Witten die ca. 1708 trouwde met Maria Roessinck (1686-ca. 1729) van "Roos" (5.2.160) en in 1731 met Jenneken Visschers, de weduwe van Jan Bouwhuys die eveneens op de Borkeld woonde. Uit het eerste huwelijk zijn 5 kinderen bekend waarvan het oudste mogelijk nog op Roos is geboren, de volgende twee op

Brant en de laatsten op de Borkeld. Dochter Jenneken Roessink werd geboren in 1709; zij kreeg in 1729 een onecht kind genaamd Arent den Witten. Janna Witten (*1710) trouwde in 1735 met de weduwnaar Gerrit Veltman op de Veldwachter (5.1.090) en in 1741 met de in Wilp geboren Jan Bruggink. Harmen den Witten (*1717) trouwde in 1751 met Jude Arents Breukink op de Holter Borkeld. Hendrik den Witten werd geboren in 1723. Jan (*1721) werd de opvolger.

Uit het tweede huwelijk van Hendrick werd nog dochter Maria (*1733) geboren.

Boerderij 'n Witten omstreeks 1950/1960

met Hermen Assink en ging wonen in het Elsenerbroek (5.4.090), Jan (1760-1844) die in 1791 in Rijssen trouwde met de weduwe Fenneken Letink op Mensink (5.3.190), Maria (*1762) die in 1786 trouwde met de weduwnaar Gerrit Goossen in Rijssen en dochter Jenne (*ca. 1747) die de opvolgster werd.

► Jan den Witten (*1721) trouwde in 1744 te Rijssen met Janna Bouwhuys/Hallers, wonend op de Borkeld. Van dit echtpaar zijn 6 kinderen bekend: Marie (*ca. 1745) die in 1768 trouwde met de in Harfsen geboren weduwnaar Philippus Scholderman (*1726). Ze woonden eerst op de boerderij Roelofs aan de Langstraat in Holten en stichtten later de boerderij Philips aan wat nu de Meutgeertsweeg heet op de Holter Borkeld. Twee van hun kinderen kwamen later weer op 'n Witten wonen. De andere kinderen van Jan en Janna waren: Hendrine (1754-1832) die ca. 1775 trouwde met Arent Vrit en later met Arend Beurgers; zij overleed in Diepenheim, Janna (1758-ca. 1786), die in 1783 trouwde

► Jenne Witten (ca.1747-1791) trouwde in 1768 met Gerrit Willemsen of Hoogeveen (1747-1806), geboren in de Holter Beuseberg op de boerderij Kwintenberg. Vanaf toen werd de boerderij ook wel Hoogeveen genoemd. Later werd Gerrit meestal Witten genoemd. Hij kreeg in zijn 3 huwelijken maar liefst 19 kinderen. De kinderen werden Witten, Willemsen of Hoogeveen genoemd. Uit zijn huwelijk met Jenne werden in 23 jaar 14 kinderen geboren. Oudste zoon Harmen werd geboren in 1768. Gerrit werd geboren in 1770. Dochter Janna werd geboren in 1772 en overleed in 1837. Waarschijnlijk was ze gehandicapt of ziekelijk, want over haar werd geschreven: *“Zij is niet in staat om te dienen en zal op 'n Witten onderhouden worden”*. Zoon Hendrik werd geboren in 1773. Jan (*1775) overleed op jeugdige leeftijd. Jenneken (1776-1819) bleef waarschijnlijk ongehuwd. Van haar werden 2 onechte kinderen gedoopt: Jenne (1798-1870) die in 1821 trouwde in Holten met Teunis Knol en Gerrit Hendrik die geboren werd in 1805. Dochter Harmiena werd geboren in 1778. Willemiene (1779-1847) trouwde met Gerrit Timmerarends in Holten. Jan (1781-1856) trouwde met de weduwe Maria Brinkhuis op Bolink (5.1.110) en stichtte later de boerderij Nijveld/de Kiete (5.1.050). Hendrikus (1783-1844) trouwde in 1818 met Jenneken Kempers op de Holter Borkeld. Teunis (*1785) overleed op jeugdige leeftijd. Teuntje (1786-1855) trouwde in 1813 met Jan Klein Rotman (5.3.360) en hertrouwde in 1816 met Gradus Bijsterman. In 1812 had ze op 'n Witten de onechte dochter Janna gekregen die in 1832 trouwde met de weduwnaar Gerrit Jan Hegeman op Haykers (5.3.270) en in 1890 overleed. Jannes (*1788) overleed op jeugdige leeftijd en ook de jongste zoon van Jenne, (weer) Jan, geboren in mei 1791 overleed kort na zijn geboorte. Ook moeder Jenne overleed kort na deze bevalling.

Op 30 maart 1792 hertrouwde Gerrit Witten met Janna Endeman (1770-1794) geboren aan de Langstraat in Holten. Vijf dagen later werd al de dochter Janna (*1792) geboren die echter maar korte tijd leefde. De zoon Jan Witten of Willemsen (1793-1835) uit dit huwelijk werd schaapherder. Hij had een relatie met Aleida Nijland op Klein Rotman (5.3.360) waaruit in 1832 de zoon Lucas Willemsen werd geboren (1832-1891). Jan overleed op de boerderij Odink in Elsen (5.3.030).

Na het overlijden van Janna Endeman in 1794 trouwde Gerrit Witten in 1795 voor de derde keer, nu met Janna Lodeweges (*ca.1765-1834) dochter van Abraham Lodeweges op de Potse (Marckelo 1.4.040). Met haar kreeg Gerrit nog weer 3 kinderen. Dochter Jenneken (1799-1827) uit dit huwelijk trouwde met Arend Jan Lodeweges op RoJan op de Brummelaar (Marckelo 1.5.170). Arent (1804-1875) trouwde evenals zijn vader drie keer, in 1822 te Holten met Willemina Dokter en vervolgens nog met Willemina Pek en met Hendrika Tempelman. De zoon Arend Jan (1796-1843) bleef op 'n Witten wonen.

Toen Gerrit Witten in 1806 overleed waren uit zijn 3 huwelijken nog 11 kinderen in leven. Bij de maagscheiding kregen ze elk 3 gulden toebedeeld uit de geringe nalatenschap. De weduwe Janna Lodeweges trouwde toen met Jan Scholderman (1769-1838) van de boerderij Philips in Holten. Jan was een zoon van de bovengenoemde op 'n Witten geboren Marie Witten (*ca.1745). In haar tweede huwelijk kreeg Janna Lodeweges geen kinderen meer.

In 1806 wordt er een maagscheiding opgemaakt na het overlijden van Gerrit Hoogeveen; de weduwe Janna Lodeweges zal hertrouwen met Jan Scholderman. De 11 nagelaten kinderen (ook uit een eerder huwelijk van Gerrit) zijn Hendrik, Jan, Hendrikus, Jan, Arend Jan, Arend, Janna, Harmiena, Teuntjen, Jenneken en Jenneken. Zij krijgen ieder voor vaderlijke goed f 3,-. Dogter Janna is niet in staat om te dienen en zal op Witten onderhouden worden.

Er wordt een inventaris van de inboedel opgemaakt: 2 koebeesten, een huisje staande op erfgenaamen grond, bedden en bedsteden, kisten en kasten, potten, pannen en keetels. Totale waarde f 105,-. Schulden: aan Abraham Lodeweges f 5,-.

► Omstreeks 1818 kwam de zuster van Jan Scholderman, Aaltje (1777-1852) ook naar het geboortehuis van haar moeder. Zij was de weduwe van de in 1818 in Holten overleden Berend Welmer, die in 1763 als één van een drieling geboren was samen met zijn broertjes Hendricus en Jannes. Bij haar komst waren al twee kinderen van Aaltje overleden en in 1819 overleed ook dochter Aaltjen (*1815). Dochter Janna (*1809-1867) zou in 1832 trouwen met Arend Jan Kloosters in Herike (Hericke 3.3.050). Zoon Frederik Welmer (*1812) werd later de opvolger op 'n Witten. In januari 1820 kreeg Aaltje Scholderman weer een kind namelijk Berendina Jenneken (1820-1827) met als vader de nog thuis wonende Arend Jan Witten (1796-1843). In december van datzelfde jaar trouwden Aaltje en Arend Jan en werd het kind als hun dochter erkend. Later werden geen kinderen meer van dit stel geboren en dochter Berendina Jenneken werd slechts 7 jaar oud. Zo woonden een aantal jaren de echtparen Scholderman-Lodeweges en Witten-Scholderman samen op 'n Witten. Zoon Frederik Welmer uit het eerste huwelijk van Aaltje werd daarna de opvolger.

Zittend v.l.n.r.: Jan Brinkman (*1897), Janna Brinkman-Welmer (*1895), Frederik Jan Welmer (*1870) en Geertrui Welmer-Veneklaas (*1867). Staand: B.J. Vukkink (*1921) en Trui Vukkink-Brinkman (*1923)

stichtte (Marckelo 1.5.092), Aaltjen (1846-1918) die in 1872 trouwde met Hermannus Leferink van de Kappe die in 1876 de boerderij Kappenmans (Marckelo 1.5.140) stichtte, Arend Jan (1850-1919) die in Holten trouwde met Jantje Prins, hertrouwde met Willemina Blankena en in 1901 ging wonen op de boerderij Lentfert in de Bovenberg (5.2.180), Janna (1852-1930) die in 1880 trouwde met de in Bathmen geboren timmerman Albert Kettelarij en zich vestigde aan wat nu de Oude Rijssenseweg heet (5.2.110, Timmerman) en oudste zoon Berend Jan (*1839) die de opvolger werd op 'n Witten.

Aaltjen Welmer (*1846) en Hermannus Leferink (KappenMans, *1846)

► Frederik Welmer (1812-1872) trouwde in 1838 met zijn buurmeisje Jenneken Klumpers (1820-1857) van Huusken (5.1.020). Toen Jenneken in 1857 overleed, hertrouwde Frederik in hetzelfde jaar met de uit Holten afkomstige Jenneken Slots (1821-1861). Dit huwelijk zou maar 4 jaar duren. Wel werden uit dit tweede huwelijk nog 2 kinderen geboren: Zoon Jan Harmen (1858-1926) werkte zijn hele leven als boerenknecht in Elsenerbroek en overleed daar ongehuwd. Dochter Jenneken (1860-1886) overleed toen ze 25 jaar was. De kinderen uit het eerste huwelijk waren: Gerrit Jan (1843-1933) die in 1872 trouwde met Geertrui Sligman afkomstig van de Kuper in dorp Markelo en omstreeks 1874 de boerderij de Welmer/Veneman aan de Witterietsweg

► Berend Jan Welmer (1839-1920) trouwde in 1869 met Janna Paalman (1844-1928) van de Potse (Marckelo 1.4.040). Zij kregen 1 zoon: Frederik Jan Welmer (*1870).

► Frederik Jan Welmer (1870-1964) trouwde in 1895 met Geertrui Veneklaas (1867-1949) uit Holten. Ook dit paar kreeg maar 1 kind t.w. de dochter Janna Welmer (*1895). Frederik Jan Welmer bereikte de hoge leeftijd van 93 jaar en zou zijn dochter en schoonzoon overleven.

► Janna Welmer (1895-1960) trouwde in 1923 met de spoorwegaarbeider Jan Brinkman (1897-1953) uit Holten. Ook zij kregen 1 dochter, de in 1923 geboren Geertruida Johanna Brinkman.

► Geertruida Johanna Brinkman (*1923) trouwde in 1947 met de in de Holtense buurtschap Helhuizen geboren molenaarsknecht Berend Jan Vukkink (1921-2002). Uit dit huwelijk werd in 1956 de dochter Janny Jantina Frederika (Janny) geboren die in 1978 trouwde met de oorspronkelijk uit Smilde afkomstige Jan Daling en in Goor ging wonen. In 1962 werd geboren Jenneken Berendina Jeanette (Jenny); zij trouwde in

1987 met Alex Enneman uit Bathmen en verhuisde naar Eersel (NB).

Eind jaren zestig moest de familie nogal wat grond afstaan voor de aanleg van de A1. De familie Vukkink verkocht daarom in 1970 de boerderij aan Staatsbosbeheer en ging zelf in het dorp Holten wonen. Nadien werd de boerderij niet meer bewoond.